

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Paviljongvägens förskola

Giltighetstid: 2022-01-01 – 2022-12-31

Ansvarig rektor: Karina Winlöf

1. Syfte och bakgrund

Skolväsendet vilar på demokratins grund i vilken förskolan ingår. Skollagen konstaterar att förskolans uppgift är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för dess miljö.

Alla skolformer ska varje år arbeta fram en plan som beskriver verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

Mot bakgrund av detta har Paviljongvägens förskola i sin likabehandlingsplan arbetat fram en handlingsplan som säger att förskolan inte tolererar någon form av diskriminering och kränkande behandling. Förskolan ska värna om alla människors lika värde vilket gör att all personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder samt skyldighet att arbeta målinriktat för att motverka, förebygga och förhindra att kränkande handlingar, diskriminering och trakasserier förekommer på förskolan.

2. Vision och arbetssätt

Paviljongvägens förskola ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Vistelsen på förskolan ska vara rolig och trygg, den ska vila mot de normer och värden som beskrivs i skollag och styrdokument. Atmosfären ska präglas av demokratiska värderingar, där alla visar varandra respekt, hänsyn, omtanke och omsorg. Det ska råda jämlikhet mellan alla individer och jämställdhet mellan könen. Egna och andras rättigheter ska synliggöras i ett mångfaldsperspektiv. Gemenskapen på förskolan ska berikas av allas olika förmågor. Alla ska ha förståelse för människors lika värde, oberoende av social bakgrund, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Förskolans arbetssätt:

- ha tydliga strukturer, rutiner och arbetssätt
- arbeta förebyggande
- hjälpa barnen att få kunskap om sociala färdigheter
- hjälpa barnen att skapa en positiv självkänsla och självtillit
- låta barn ha möjlighet att vara med och skapa regler vid t.ex. toalettbesök, aktiviteter
- prata med barnen om hur vi är mot varandra och hur vi vill att andra ska vara mot oss
- hjälpa barnen att sätta ord på sina känslor och att hitta strategier för att ta sig ur dem

- kartlägga miljöerna – vilket material finns, är miljön tillgänglig för alla, hur den är organiserad
- arbeta aktivt med värdegrundsfrågor i daglig undervisning och utbildning som t.ex. i samtal, i samling, vid matsituationer
- arbeta aktivt genom hela verksamhetsåret med att göra vårdnadshavarna trygga och medvetna om vårt arbete med likabehandlingsplan
- agera och ta reda på vad som hänt så snart vi får kännedom om att ett barn känner eller är utsatt

Barn har ofta en naturlig känsla för integritet och vi uppmuntrar dem till att stå upp för sina integritetsgränser. Barnen får verktyg för hur man bör och kan agera i olika situationer, träna att själv säga NEJ/STOPP men även att respekterar andra människors integritet.

Förskolan har ansvar att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandling. Förskolan ska arbeta med att få en tydlig struktur över likabehandlingsarbetet, att det ska vara ett levande dokument, som är känt av alla och som är en del av det dagliga arbetet.

En representant per avdelning ska ha huvudansvar att tillsammans med övriga pedagoger arbeta för att förskolans rutiner kring främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot mobbning och kränkande behandling följs och upprätthålls.

3. Kartläggning av riskområden

Vid årets kartläggning ser vi att vi måste fortsätta arbetet med barnens toalettbesök. På toaletten händer det fortfarande att barnen blir störda av andra barn. Det är framför allt när många samlas i hallen för att gå på toaletten som incidenter händer.

Det uppstår konflikter eller meningsskiljaktigheter i de dagliga möten och samspel som sker mellan barn. Barnen blir osams och missnöjda när de inte får sin vilja igenom eller när de måste dela med sig av sina saker. Konflikter orsakas ofta av att barn inte ännu behärskar sättet att kommunicera och att de ännu inte har förmågan att sätta sig in i och respektera andras åsikter och känslor.

Vi upplever att vårdnadshavarna fortfarande inte är så insatta i vår handlingsplan i den utsträckning vi önskar.

Strukturen kring arbetet med handlingsplanen har inte fungerat som vi tänkt oss.

4. Mål för arbetet

Målet är ett aktivt arbete med att se till att inte något eller några barn lämnas utanför i gruppen, vare sig känslomässigt eller fysiskt vilket medför ett aktivt och närvarande arbetssätt. I miljöerna ska det råda trygghet och trivsel och kännetecknas av värme, engagemang och tillgänglighet.

Dit når vi genom att:

- ha tydliga strukturer, rutiner och arbetssätt
- arbeta förebyggande
- hjälpa barnen att få kunskap om sociala färdigheter
- hjälpa barnen att skapa en positiv självkänsla och självtillit
- låta barn ha möjlighet att vara med och skapa regler vid t.ex. toalettbesök, aktiviteter
- prata om hur vi är mot varandra och hur vi vill att andra ska vara mot oss
- sätta ord på barnens känslor och hjälpa dem att hitta strategier för att ta sig ur dem
- kartlägga miljöerna – vilket material finns, är miljön tillgänglig för alla, hur är den organiserad
- arbeta aktivt med planen mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling
- arbeta aktivt genom hela verksamhetsåret med att göra vårdnadshavarna trygga och medvetna om vårt arbete med kränkande behandling
- agera och ta reda på vad som hänt så snart vi får kännedom om att ett barn känner eller är utsatt för trakasserier, diskriminering och kränkande behandling
- arbeta aktivt och dagligen med att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

5. Handlingsplan

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Vad vill vi uppnå	Hur vi ska göra	Vem?	När
Att barnen ska kunna gå på toaletten utan att känna oro för att någon ska öppna dörren och störa dem.	Att pedagoger finns närvarande och kan stoppa händelser. Sätta upp gemensamma regler. Påminna barnen om att lämna kompisar ifred. Skaffa klockor så att barnen kan tydligare påkalla hjälp.	Pedagogerna	Fortlöpande
Att barnen ska bli respekterade när de säger NEJ/STOPP	Använda oss av t.ex. litteratur, samtal, så att barnen kan visa att de inte vill eller	Pedagogerna	Fortlöpande

Pedagogerna är insatta i handlingsplan, alla arbetar efter den och är insatta i definitionsgrunder	att någon kommit för nära Arbeta med värdegrundsfrågor på APT, utvecklingsdagar, grupp för handlingsplan	Pedagogerna, rektor, biträdande rektor	Fortlöpande
Vårdnadshavarna måste bli mer delaktiga i vårt värdegrundsarbete	Vid inskolningar, föräldramöte, i veckobrev ska vi visa och prata om vår handlingsplan	Pedagogerna, rektor, biträdande rektor	Fortlöpande

6. Utvärdering av genomförda insatser

Utifrån att det varit många konflikter i samband med att barnen ska hämta leksaker i förrådet har rutinerna lagts om och låda för hinkar, spadar, formar etc är uppsatt på ena förrådeväggen. Det innebär att barnen kan själva hämta leksaker. Om man vill ha något ur förrådet så får man säga till någon vuxen som öppnar för hämtning/lämning av saker. Dessa åtgärder har gjort att antalet konflikter minskat.

Föregående år handlade mycket om att barnen skulle känna sig trygga när de är på toaletten. Problemet var som störst när alla barn skulle gå ut samtidigt. Vi har ändrat våra rutiner genom att bl.a. ha "toavakt" och att vi bestämde att man väntar i led på ledig toalett. Vi har fokuserat på att lära barnen respekt för att låta andra vara ifred men även att de ska knacka och invänta svar. Barnen uttrycker inte samma oro när de är på toaletten men vi kan se att de fortfarande stör varandra och inte har förmågan att uppfatta integritet.

Strukturen kring arbetet med värdegrundsarbetet och handlingsplan måste ske i större utsträckning så att alla pedagoger är väl insatta i arbetet mot uppsatta mål.

Vi har inte presenterat vår handlingsplan i den grad som vi planerat för vilket kan bero på den pandemi vi befunnit oss i. Arbetet med att delge vårdnadshavarna hur vårt arbete med värdegrunden genomförs måste ske i större utsträckning.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

- Barnintervjuer
- Observationer

- Kartläggning
- Samtal
- Enkätundersökningar
- Utvecklingssamtal
- Trivselregler

De äldre barnen har varit delaktiga genom att de fått svara på intervjufrågor och de yngre barnen har observerats i olika situationer där barnens reaktioner tolkats av pedagogerna.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när barn kränker barn

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar berörd pedagog.
- Pedagog kontaktar omgående utsedd kontaktperson(er) med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
- Vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsamt anmälan till Stella-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.
- **Kartläggning/samtal**
- Ansvariga pedagoger skall kartlägga vad som har hänt. Samtal med gruppen samt enskilda samtal med berörda.
- Kontakta vårdnadshavare samma dag och informerar om vad som gjorts och vilka åtgärder som planerats.
- **Uppföljning**
- Sker utifrån behov.
- **Dokumentation**
- Det är av stor vikt att dokumentera kartläggning, åtgärder och uppföljning. Viktigt att använda Stella för inrapportering av kränkning/diskriminering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
- Om en vuxen har trakasserat eller kränkt ett barn, tag kontakt med kollegor eller personal och rektor som reder ut händelsen med de berörda.

Vårdnadshavare kontaktas och informeras. Rektor och arbetstagaren upprättar en handlingsplan för åtgärder och uppföljning. Rektor återkopplar till vårdnadshavare.

- Vid behov, ta hjälp av ytterligare resurser inom kommunen.
- Viktigt att använda Stella för inrapportering av kränkning/diskriminering.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om

exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.